

TOTAL - OVERSIKTEN 2018

**Aktuell statistikk
og innsikt om
forbruk av
frukt, bær,
grønnsaker og
poteter i Norge**

Endring i volum og verdi 2018

Salg i norsk dagligvare

Om matsvinn

ÖFG

APRIL 2019

OPPLYSNINGSKONTORET
FOR FRUKT OG GRØNT

Fakta om Totaloversikten	2
Målemetoder og undersøkelser	3
Status 5 om dagen i Europa	4
Utvikling siste 18 år	8
Stor samfunnsgevinst av et mer helseriktig kosthold	10
Norske myndigheter tar bærekraftsmålene videre i lokale målsettinger	11
Volumtall siste 5 år	12
Nøtter og tørket frukt	14
Topp 40 importland	14
Andel norsk i forhold til import	15
Verditall dagligvare	16
Fryste grønnsaker og poteter	19
Matsvinn	20
Kostrådene	21
Om den norske produksjonssesongen 2018	22

Totaloversikten viser utviklingen i omsetningen av frisk frukt, bær, grønnsaker og poteter i Norge. Her inkluderes både norskproduserte varer og import inn til grossist som videreselges til dagligvare og storhusholdning. Det er også beregnet hva dette utgjør i volum pr. capita*.

Totaloversikten 2018, har som 2017-utgaven, benyttet Landbruksdirektoratet som kilde for de norske volumtallene. Totaloversiktene i 2015 og 2016 benyttet også Landbruksdirektoratet som hovedkilde for tallene, men Grøntprodusentenes samarbeidsråd (GPS) sine tall for tomater. Før 2015 ble flere kilder benyttet.

Tallene for import har Statistisk sentralbyrå (SSB) som kilde.

Vi har i denne rapporten også korrigert noen få tall fra tidligere rapporter. Det er årsaken til at enkelte tall kan være noe forskjellige i denne Totaloversikten i forhold til tidligere utgaver.

Totaloversikten har også en verdioversikt av dagligvareomsetningen ut fra butikk der storhusholdning ikke er tatt med.

Langhus, 10. april 2019

OPPLYSNINGSKONTORET FOR FRUKT OG GRØNT

Guttorm Rebnes
Direktør

Tore Angelsen
Analysesjef/prosjektleder

* Det beregnede capita-forbruket tar ikke hensyn til svinn fra grossistleddet til forbruker. De reelle capita-tallene må derfor forventes å være lavere. For eksempel beregnet Østfoldforskning (2014) svinn målt i prosent av verdi på mellom 4 og 5 % på frukt og grønnsaker.

Som basis for beregningen av Totaloversikten er det benyttet tonnasje inn til grossist.

Hjemmedyrking er ikke tatt med i beregningsgrunnlaget.

Det er heller ikke gjort korrigeringer for handel utenom de offisielle kanalene, ei heller er det gjort justeringer for svinn. Veksts sesongene går generelt i toårs syklus. Det vil si, er det en god veksts sesong

et år, så vil det typisk gå to år før det kan forventes at det kommer en tilsvarende sesong. Det er viktig å ha dette klart for seg når man leser Totaloversikten.

Man kan lett få et feilaktig inntrykk av vekst eller tilbakegang for enkeltprodukter om man kun ser på bevegelser fra et år til det neste.

Statistikken fra Nielsen Norge AS er basert på hva som i kroner faktisk blir registrert på kassa-

apparatene i dagligvarebutikkene inkl. 15 % mva. Med andre ord, det forbrukeren kjøper av frukt, bær, grønnsaker og poteter.

Generell kildeinformasjon
Kilde import: Statistisk sentralbyrå (SSB).

Kilde norsk produksjon basert på tonnasje inn til grossist: Landbruksdirektoratet (Ldir).

MÅLEMETODER OG UNDERSØKELSER OM FORBRUK AV FRUKT OG GRØNT

Det er flere oversikter over omsetning og forbruk av frukt, bær og grønnsaker i Norge, og de bruker ulike metoder for å innhente dataene. Vi vil her kort beskrive noen aspekter ved disse oversiktene.

TOTALOVERSIKTEN FRA OFG

Tallene i **Totaloversikten**, som altså er hovedtallene i dette dokumentet, baserer seg på salg av frisk frukt, bær, grønnsaker og poteter inn til grossist. I denne tonnasjen ligger både volum til storhusholdning og dagligvare, men ikke volum som går til industrien (fryste, hermetiske produkter og juice). Det kan også være noe norskprodusert volum som går til industri av oppkuttete grønnsaker og salat som ikke kommer med i Totaloversikten. I forhold til forbrukers endelige forbruk av frukt og grønnsaker, vil denne oversikten ikke ta hensyn til svinn mellom grossistledet og forbruker.

NORKOST 3

Norkost 3 er en landsomfattende kostholdsundersøkelse blant menn og kvinner i alderen 18 til 70 år gjennomført av avdeling for ernæringsvitenskap ved Universitetet i Oslo. Undersøkelsen ble foretatt på telefon to ganger, med fire ukers mellomrom, der deltakerne oppgav hva de hadde spist det siste døgnet.

Noe av utfordringen med Norkost 3 er at den gjennomføres sjeldent; siste gang var i 2011.

UTVIKLINGEN I NORSK KOSTHOLD – MATFORSYNINGSTATISTIKK

Matforsyningsstatistikken, som er utarbeidet av Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) for Helsedirektoratet, baserer seg på frukt, bær og grønnsaker fremkommet fra produsert areal og nettoimport av frukt og grønnsaker. På samme måte som Totaloversikten fanger ikke denne oversikten opp svinnet frem til endelig forbruk, men oversikten har sin styrke i å se utviklingen over tid.

5 OM DAGEN – 5 A DAY EUROPE

Det er ikke noen eksakt fasit for beregning av forbruk relatert til 5 om dagen.

Opplysningskontoret for frukt og grønt gjennomførte en forbruksundersøkelse i september 2018 i Norge og en rekke andre Europeiske land. Samme undersøkelse ble også gjennomført i 2017. Det ble innhentet data som viser hvordan befolkningen i Norge og i andre land ligger an i forhold til den offisielle anbefalingen om 5 om dagen. Undersøkelsen, som ble gjennomført av Kantar TNS, viste at det gjennomsnittlige forbruket av frukt, bær og grønnsaker var på 3,4 porsjoner i Norge i 2018, en økning fra 3,2 porsjoner i 2017. Undersøkelsen baserte seg på selvrapporing fra forbrukere av hva de vanligvis spiser av frukt, bær og grønnsaker. Juice og kjøpt smoothie kunne da bestå av inntil én porsjon, men ikke mer. Les mer om denne undersøkelsen på de neste to sidene.

STATUS 5 OM DAGEN I EUROPA

BAKGRUNN

Før undersøkelsen 5 a day Europe, fantes ingen god sammenliknbar statistikk over forbrukstall fra ulike land på frukt/bær og grønnsaker. Eksempler på eksisterende statistikk er: Freshfel Consumption Monitor fra Freshfel Europa som viser forbrukerdata og trender for ulike Europeiske land. Produksjonsareal blir benyttet som grunnlag, noe som gjør tallene usikre på grunn av åpen handel mellom EU-land. Tall fra Eurostat i Luxemburg (type Statistisk Sentralbyrå i EU) med andel av befolkningen som spiser minst 5 om dagen av frukt og grønnsaker. Det er utarbeidet en modell av et spørreskjema som er foreslått benyttet av deltakerland, men det er ikke et krav at dette skal benyttes. Modellskjemaet er utviklet for et personlig intervju, og krever en nasjonal tilpasning for en annen innsamlingsmetode. Metode for datainnsamling, som da er en svakhet

ved denne statistikken, er et nasjonalt valg. Det kan være personlige intervjuer, telefonintervju, postalt, Internett og også en blanding av metoder. Undersøkelsen 5 a day Europe er også gjennomført med tanke på å bidra i evalueringen av intensjonsavtalen mellom helsemyndighetene, industrien og handelen. Dette som et supplement til rene omsetningstall.

GJENNOMFØRING OG DESIGN FOR – 5 A DAY EUROPE

Undersøkelsen ble gjennomført av Kantar TNS i følgende land i 2018: Norge, Sverige, Danmark, Finland, Ungarn, Storbritannia, Spania og Frankrike. Den samme undersøkelsen ble også gjennomført i 2017, men da uten Ungarn. Det ble benyttet samme innsamlingsmetode i alle landene som baserte seg på Internett, enten PC, nettbrett eller mobil. Feltarbeidet ble

gjennomført i samme tidsperiode i alle landene; 3.–14. september 2018. Det var et nasjonalt representativt utvalg i hvert land med 1000 intervjuer med personer fylte 18 år (3000 intervjuer i Norge). Resultatene ble vektet etter alder, kjønn og utdanning i henhold til nasjonal statistikk.

RESULTATER

Undersøkelsen i 2018 bekrefter i stor grad resultatene fra undersøkelsen i 2017.

Andelen av befolkningen som normalt spiser minst 5 porsjoner frukt / bær eller grønnsaker, varierer mellom landene – med Storbritannia på topp med 43 % og Sverige nederst med 16 %.

Tilsvarende er gjennomsnittlig forbruk av frukt / grønnsaker og grønnsaker også forskjellig med Storbritannia som er best med et gjennomsnittlig forbruk på 4,3 porsjoner om dagen, og Sverige og Danmark på bunnen med 2,9 porsjoner

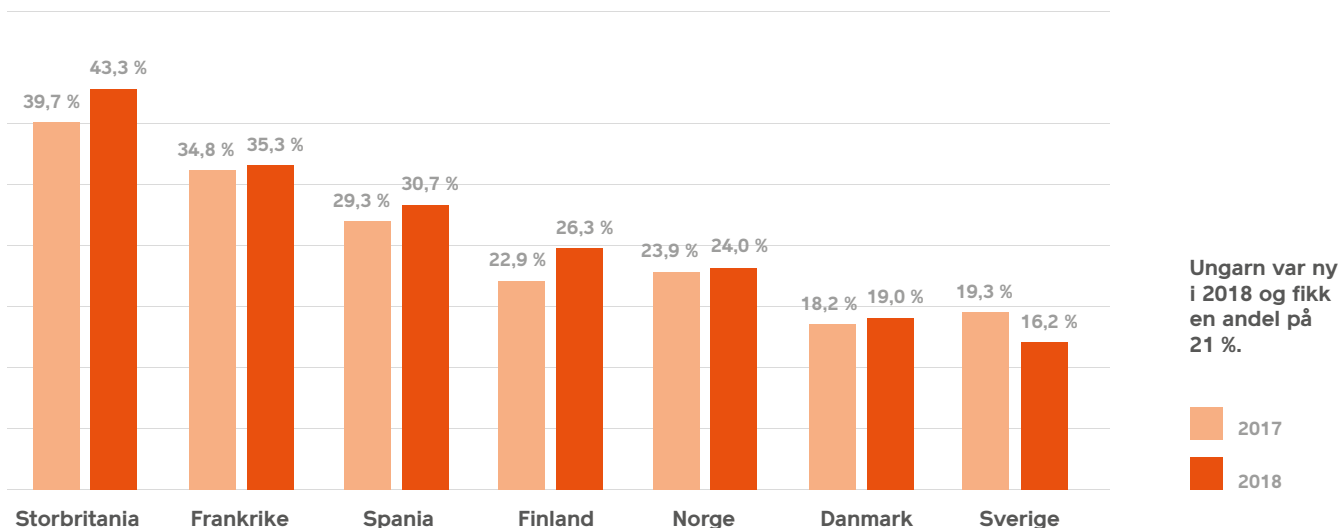
om dagen. Ser vi på utviklingen har det gjennomsnittlige forbruket i Norge økt fra 3,2 til 3,4 porsjoner fra 2017 til 2018.

bær og grønnsaker forbruker enda mer, mens motsatt synes å være tilfelle i Finland.

I Norge viser resultatene at økningen skyldes at store forbrukere av frukt /

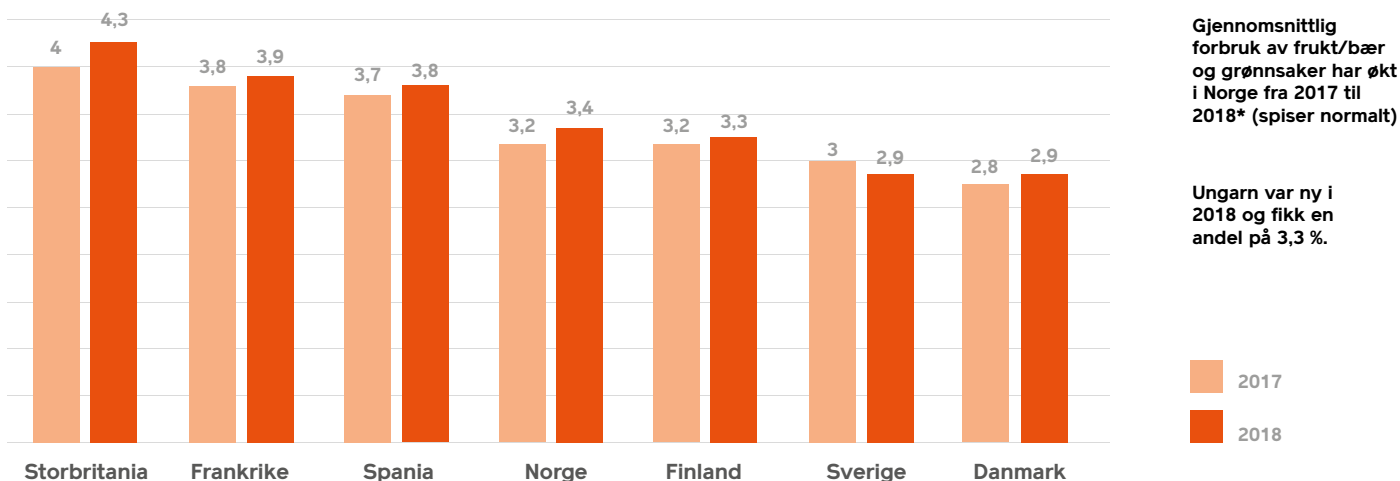
UTVIKLING 2017 - 2018

ANDEL AV BEFOLKNINGEN SOM SPISER MINST 5 PORSJONER FRUKT / BÆR OG GRØNNSAKER PÅ DAGLIG BASIS (SPISER NORMALT)

UTVIKLING 2017 - 2018

GEJNNOMSNIITTELIG - DAGLIG FORBRUK AV FRUKT/ BÆR OG GRØNNSAKER (SPISER NORMALT)? ANTALL PORSJONER

*=5% nivå

På samme måte som i 2017, viste undersøkelsen i 2018 at forbruket av frukt / bær og grønnsaker er påvirket av utdanningsnivået. Høyt utdanningsnivå fører til høyere forbruk av frukt / bær og grønnsaker enn et lavere utdanningsnivå. Også kjønn påvirker forbruket, kvinner spiser generelt mer frukt / bær og grønnsaker enn menn i de fleste landene, bortsett fra i Frankrike og Spania hvor det var mer likt mellom kjønnene.

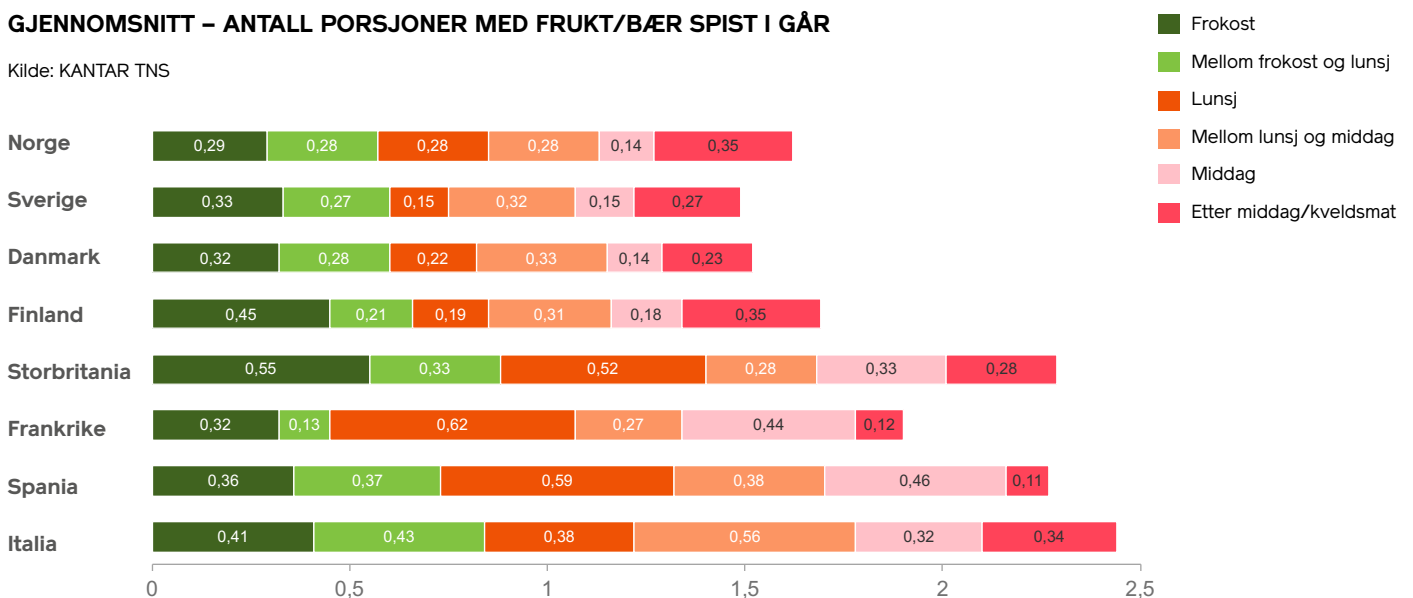
Undersøkelsen i 2018 viste det samme som i 2017 når det gjelder forbruk gjennom dagen. I Frankrike og Spania

fikk frukt/bær en topp til lunsj og middag, mens forbruket i de andre landene var jevnere fordelt. Grønnsaker/salat var primært konsumert til middag og lunsj. I Norge, hvor varm lunsj fremdeles ikke er så vanlig, brukte folk mindre grønnsaker til lunsj enn i de andre landene.

Undersøkelsen viste at juice for det meste er en frokostdrikk. Smoothie (kjøpt i butikk) er mindre vanlig, men synes å bli brukt hyppigere i Spania og Storbritannia enn i de andre landene.

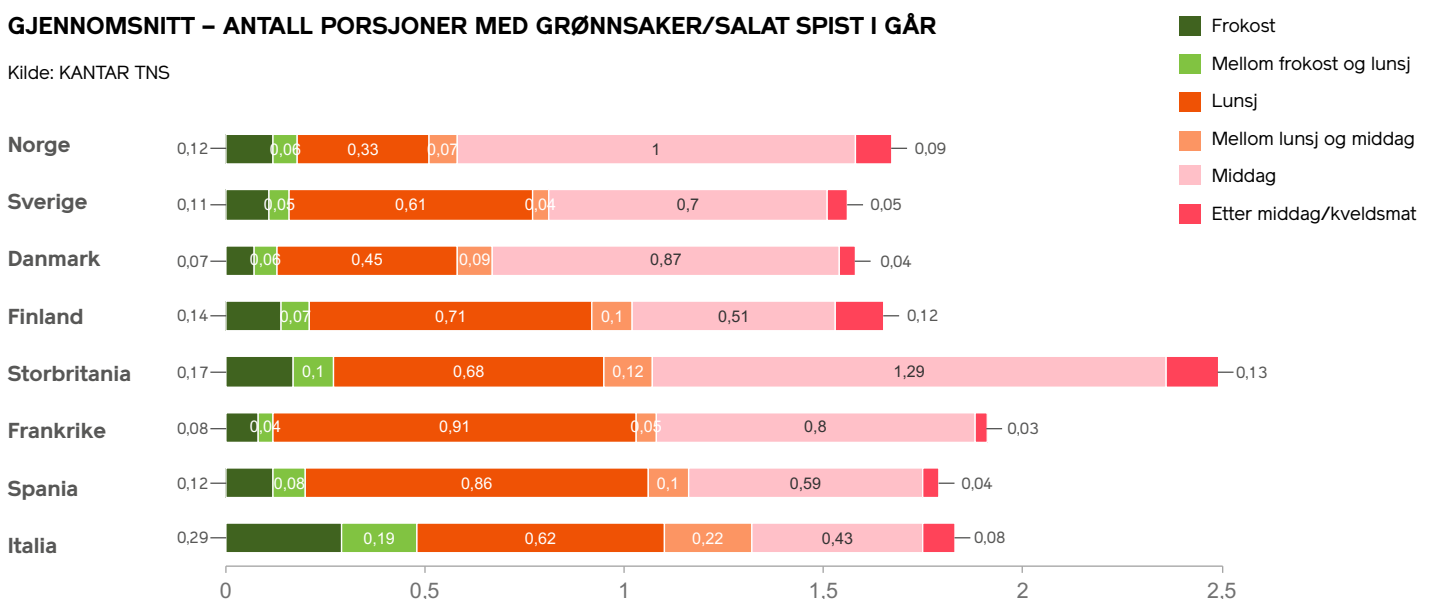
GJENNOMSNIITT – ANTALL PORSJONER MED FRUKT/BÆR SPIST I GÅR

Kilde: KANTAR TNS

GJENNOMSNIITT – ANTALL PORSJONER MED GRØNNSAKER/SALAT SPIST I GÅR

Kilde: KANTAR TNS

DEFINISJON AV «EN PORSJON» SOM BRUKES I DENNE UNDERSØKELSEN:

FRUKT OG BÆR: En porsjon frukt eller bær er omtrent en håndfull. Det kan f.eks. være en mellomstor frukt som eple, banan eller pære eller en del av en større frukt som melon, ananas eller mango. Det kan også være en håndfull mindre frukt som druer, plommer og kiwi eller en håndfull bær. Vi tenker på frukt og bær i alle formater; frisk, fryst, hermetisk, i hjemmelaget smoothie, e.l.

GRØNNSAKER OG SALAT: En porsjon er omtrent en håndfull grønnsaker og salat. En porsjon kan for eksempel være en stor tomat, syv cherry-tomater, en gulrot, en håndfull brokkoli eller en liten bolle med salat. Vi tenker på grønnsaker i alle formater; fersk, fryst, hermetisk, kokt, stekt, i hjemmelaget smoothie, e.l.

JUICE (IKKE NEKTAR):

Et glass juice er ca. 2 dl. Med juice tenker vi på ren frukt - og/eller grønnsaksjuice. Ikke nektar, eller andre ikke rene juiceprodukter. En porsjon er definert som 1 dl. / ½ et glass juice.

SMOOTHIE (KJØPT, IKKE HJEMMELAGET):

Et glass smoothie er ca. 2 dl. Her tenker vi på alle typer kjøpt smoothie, av frukt og/eller grønnsaker. En porsjon er definert som 1 dl. / ½ et glass smoothie.

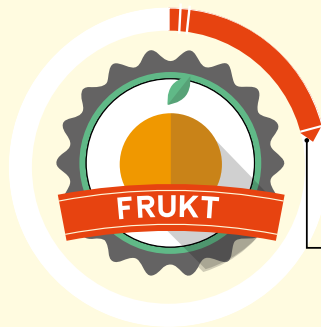

UTVIKLING I OMSETNING FRA ÅR 2000 – SISTE 18 ÅR

Omsetningen i volum av **frukt, bær og grønnsaker** beregnet pr. capita har flatet ut de siste årene. Ser vi på utviklingen over tid var det en stor vekst i årene 2000 til 2008, mens årene etter det ikke har innfridd i samme grad.

FAKTOR SOM KAN HA BETYDNING FOR CAPITA-FORBRUKET

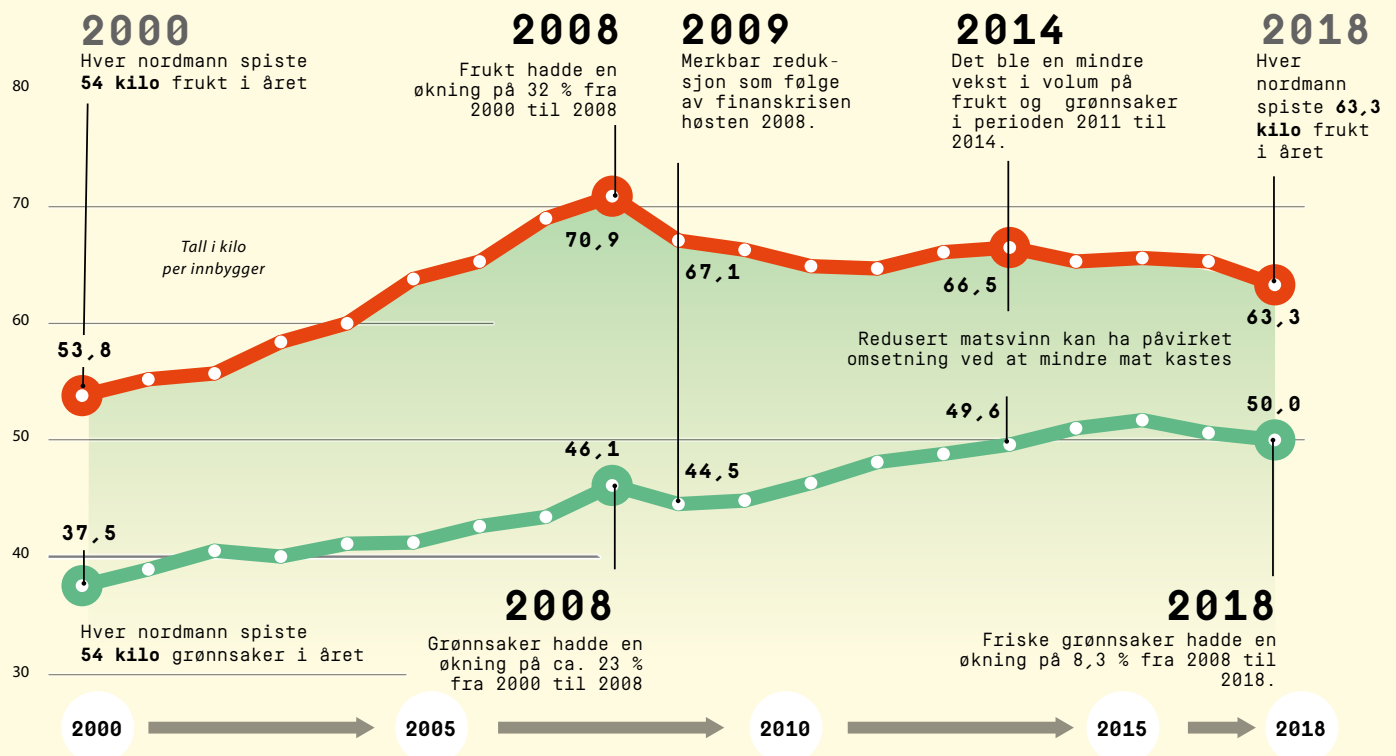
En viktig faktor for capita-forbruket av frukt, bær, grønnsaker og poteter omregnet fra volumtall er matsvinn. Volumtallene baserer seg på omsetning inn til grossist, men det tas ikke hensyn til svinn i alle leddene fra grossist når capita-tallene er beregnet. Det endelige forbruket vil derfor være en god del lavere. Les mer om matsvinn på side 20.

Omsetning av frisk frukt

2000-2018

+ **17,8%**

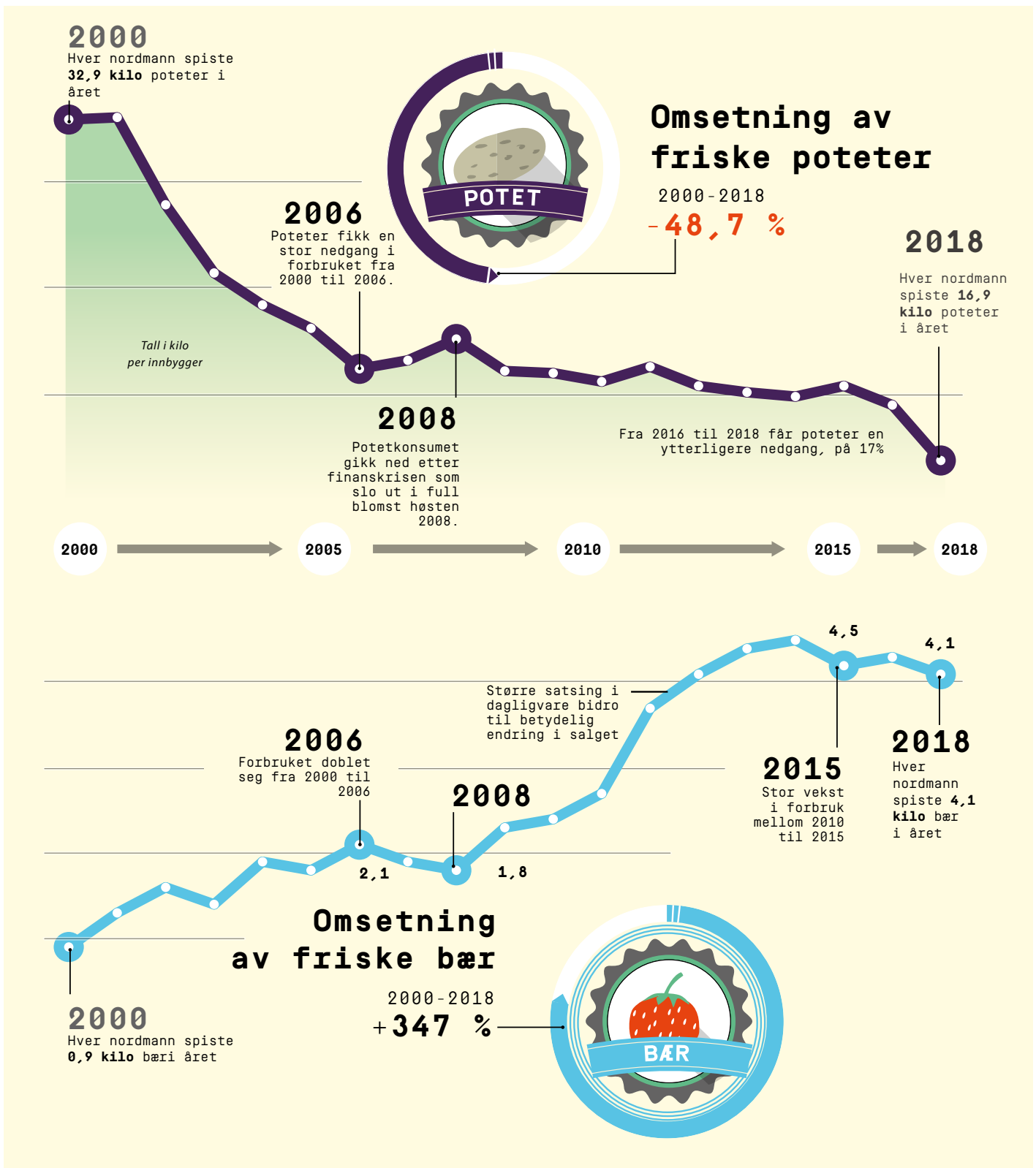
Omsetning av friske grønnsaker

2000-2018

+ **33,4%**

OMSETNINGSUTVIKLING BEREGNET PR. CAPITA (KILOGRAM) PR. ÅR.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Frukt	53,8	55,2	55,7	58,4	60,0	63,8	65,3	69,0	70,9	67,1	66,3	64,9	64,7	66,1	66,5	65,3	65,6	65,3	63,3
Bær	0,9	1,3	1,6	1,4	1,9	1,8	2,1	1,9	1,8	2,3	2,4	2,7	3,7	4,1	4,4	4,5	4,2	4,3	4,1
Grønnsaker	37,5	38,9	40,5	40,0	41,1	41,2	42,6	43,4	46,1	44,5	44,8	46,3	48,1	48,8	49,6	51,0	51,7	50,8	50,0
Sum frukt, bær og grønnsaker	92,2	95,4	97,7	99,8	102,9	106,8	110,0	114,3	118,8	113,8	113,5	113,9	116,6	119,0	120,5	120,8	121,5	120,4	117,4
Kg. poteter pr. cap. pr. år	32,9	33,0	28,9	25,7	24,2	23,1	21,2	21,6	22,6	21,1	21,0	20,6	21,3	20,4	20,1	19,9	20,4	19,5	16,9
Kg. F&G+poteter pr. cap. pr. år	125,0	128,4	126,6	125,6	127,1	129,9	131,2	135,9	141,4	134,9	134,5	137,9	139,4	140,6	140,6	141,9	139,9	134,3	

STOR SAMFUNNSGEVINST AV ET MER HELSERIKTIG KOSTHOLD

FREMTIDIG SPARTE HELSEUTGIFTER

Hesledirektoratet beregnet i forarbeidet til ny Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017 – 2021) den totale samfunnskostnaden relatert til usunt kosthold til kr 154 milliarder for 2013. Dette kostnadsanslaget er dermed også å anse som et anslag på den totale samfunnsøkonomiske gevinsten av at befolkningen følger kostrådene.

Samfunnsgevinsten består av:

- De akkumulerte helsegevinstene (flere leveår og bedre livskvalitet) for den enkelte med en anslagsvis verdi på kr 136 milliarder per år.
- Reduserte helsetjenestekostnader på anslagsvis kr 12 milliarder per år, og
- Redusert produksjonstap (dvs. økte skatteinntekter p.g.a. redusert sykefravær, uførhet og død) anslagsvis kr 6 milliarder per år.

FLERE GODE LEVEÅR

Hele 88 % av samfunnsgevinsten av å følge kostrådene utgjøres av helsegevinst for hver enkelt av oss. Redusert risiko for død og sykdom, kan gi oss flere gode leveår. Arbeidet med å få flere til å følge kostrådene i hverdagen er derfor viktig både for samfunnet og den enkeltes helse.

INTERNASJONALE MÅLSETTINGER

FNS BÆREKRAFTSMÅL

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

EAT-Lancet rapporten har fått mye omtale og setter fokus på det samme som FNs bærekraftsmål.

Prof. Walter Willett MD oppsummerer situasjonen i verden slik:

Transformation to healthy diets by 2050 will require substantial dietary shifts. Global consumption of fruits, vegetables, nuts and legumes will have to double, and consumption of foods such as red meat and sugar will have to be reduced by more than 50%. A diet rich in plant-based foods and with fewer animal source foods confers both improved health and environmental benefits.

NORSKE MYNDIGHETER TAR BÆREKRAFTSMÅLENE VIDERE I LOKALE MÅLSETTINGER:

MANGE GODE KREFTER ØNSKER Å TA GREP FOR ET ØKT FORBRUK AV FRUKT OG GRØNT, OG EN SUNNERE BEFOLKNING I NORGE.

1. DE NORSKE KOSTRÅDENE

Helsedirektoratet gir anbefalinger for Norge gjennom de nasjonale kostrådene, som er bygget på bred forskning. En viktig anbefaling er 5 om dagen, som innebærer at alle bør spise 5 x 100 g frukt, bær og grønnsaker hver dag. Halvparten av dette anbefales å være grønnsaker.

2. NASJONAL HANDLINGSPLAN FOR BEDRE KOSTHOLD (2017-2021)

Nasjonale handlingsplan for bedre kosthold (2017-2021), er en anbefaling om å endre kostholdet fra dagens situasjon til dagens anbefaling, signert av 8 ministre i mars 2017. Målet er å øke inntaket av grønnsaker, frukt og bær med 20 % innen utgangen av 2021. I tillegg har man satt som mål at man ønsker å øke andelen 15-åringer som daglig spiser grønnsaker og frukt med 50 % innen utgangen av 2021. Målsettingen er å intensivere arbeidet på tvers av sektorene for et sunnere kosthold.

3. MELD. ST. 11 (JORDBRUKSMELDINGEN)

Det ble i Meld. St. 11 (Jordbruksmeldingen) argumentert med: «Som en oppfølging av myndighetenes kostråd mener regjeringen at finansieringen

av opplysningsvirksomheten i grøntsektoren, som bevilges over jordbruksavtalen bør fortsette».

4. INTENSJONSAVTALEN MELLOM HELSEMYNDIGHETENE, INDUSTRIEN OG HANDELEN

I desember 2016 underskrev helseminister Bent Høie en intensjonsavtale med industrien og handelen i forhold til de nasjonale kostrådene om hva man bør spise mer og mindre av. For frukt og grønt ble volummålet, og anbefalingen om å spise 5 om dagen og øke inntaket med 20 % førende, og tatt ut i et samarbeide med grove kornprodukter og sjømat med fokus på #MerAv.

5. ET BÆREKRAFTIG KOSTHOLD

Rapporten Bærekraftig kosthold har vurdert kostrådene i et bærekraftsperspektiv og konkluderer med at «syv om dagen» vil være enda bedre enn «fem om dagen» både for helsen og klimaet.

Større andel belgvekster, frukt, bær og grønnsaker i kostholdet gir et lavere karbonfotavtrykk. Fra et selvforsyningsperspektiv bør det vurderes å oppmuntre til større vekt på norskproduserte frukt, bær og grønnsaker.

6. BRANSJEAVTALEN OM REDUKSJON AV MATSVINN

Regjeringen og den norske matbransjen har undertegnet en avtale om å redusere matsvinnet i Norge med 50 % innen 2030. Avtalen er undertegnet av fem departementer (Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet) og 12 bransjeorganisasjoner. I arbeidsgruppen for tiltak under intensjonsavtalen om reduksjon av matsvinn blir Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG) trukket frem for å ha en viktig rolle i forhold til kunnskapsheving overfor forbruker. Les mer om matsvinn side 20.

¹Kilde: Helsedirektoratet, Samfunnsgevinster av å følge Helsedirektoratets kostråd, mars 2016.

²<https://helsedirektoratet.no/folkehelse/kosthold-og-ernering/kostrad-fra-helsedirektoratet#3.-spis-minst-fem-porsjoner-gr%C3%B8nnsaker,-frukt-og-b%C3%A6r-hver-dag>.

³<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-11-20162017/id2523121/>

⁴<https://helsedirektoratet.no/nyheter/bransjesamarbeid-for-sunnere-valg>

⁵<https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/1410/B%C3%A6rekraftig%20kosthold%20-%20vurdering%20av%20de%20norske%20kostr%C3%A5dene%20i%20et%20b%C3%A6rekraftperspektiv%20IS-2678.pdf>

⁶<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/avtale-om-a-reducere-matsvinn/id2558931/>

⁷<https://www.regjeringen.no/contentassets/1c911e254aa0470692bc311789a8f1cd/rapport-anbefalinger-tiltak-matsvinn-17.02.17.pdf>

Volumtall siste 5 år

MARKED I TONN FOR KOMMERSIELT SALG (NORSK OG IMPORT), PÅ GROSSIST NIVÅ, AV FRISK(E) FRUKT, BÆR, GRØNNSAKER

Folketall (gjennomsnitt for året), kilde SSB	5 137 429			5 189 894				
	Norsk	Import	Total	Norsk	Import	Total	Norsk	Import
GRØNNSAKER	2014	2014	2014	2015	2015	2015	2016	2016
Gulrot	31 586	6 167	37 753	33 826	6 034	39 860	34 151	8 308
Tomat**	12 515	25 102	37 617	12 300	24 970	37 270	11 767	25 003
Løk	19 763	8 663	28 426	20 887	9 247	30 134	22 490	7 333
Agurk	15 911	9 123	25 034	17 153	8 492	25 645	17 411	8 631
Paprika	155	17 938	18 094	201	18 156	18 357	229	18 926
Kålrot	10 802	1 301	12 104	12 782	73	12 854	12 676	170
Brokkoli	2 920	7 804	10 724	2 773	8 309	11 081	3 305	8 279
Hodekål	10 851	1 432	12 283	10 523	1 471	11 994	11 191	1 418
Blomkål	5 384	6 059	11 443	5 358	5 981	11 339	5 534	5 586
Sjampinjong og annen sopp	0	7 609	7 609	0	7 696	7 696	0	7 777
Søtpotet **	0	2 636	2 636	0	3 305	3 305	0	4 015
Kinakål	2 553	1 458	4 012	2 533	1 488	4 020	1 941	1 856
Purre	2 084	2 009	4 093	2 040	1 782	3 822	1 836	1 964
Squash *	441	2 388	2 829	417	2 535	2 952	451	2 556
Selleri	1 448	845	2 293	1 671	719	2 391	1 629	1 060
Stilkselleri	859	1 386	2 245	810	1 545	2 355	802	1 518
Vårløk	396	830	1 226	451	900	1 351	494	968
Asparges	10	2 020	2 030	34	1 772	1 806	26	1 531
Hvitløk	0	1 356	1 356	0	1 474	1 474	0	1 313
Rosenkål	594	212	806	552	193	745	524	264
Rødkål	366	187	552	312	129	441	306	371
Andre friske grønns.	1 539	9 946	11 485	3 253	10 770	14 023	4 008	11 342
Isbergsalat, issalat	5 252	8 903	14 154	4 966	8 931	13 898	5 297	8 869
Annen salat	2 654	2 827	5 481	2 645	3 082	5 727	3 017	2 964
Sum grønnsaker	128 083	128 203	256 286	135 488	129 052	264 540	139 084	132 021
Endring fra foregående år	7,5 %	-2,3 %	2,4 %	5,8 %	0,7 %	3,2 %	2,7 %	2,3 %
Kg. grønnsaker pr. cap. pr. år			49,89			50,97		
FRUKT	2014	2014	2014	2015	2015	2015	2016	2016
Bananer	0	84 645	84 645	0	84 709	84 709	0	83 846
Epler	7 698	49 756	57 454	5 422	50 022	55 444	7 717	47 411
Appelsiner	0	33 323	33 323	0	36 311	36 311	0	38 560
Meloner	0	32 449	32 449	0	28 487	28 487	0	30 227
Klementiner/Mandariner	0	29 138	29 138	0	29 180	29 180	0	30 917
Druer	0	25 849	25 849	0	25 794	25 794	0	25 097
Pærer	248	19 080	19 328	109	18 106	18 215	147	17 330
Avokado	0	10 496	10 496	0	11 673	11 673	0	12 411
Sitroner/Lime	0	8 240	8 240	0	9 003	9 003	0	10 175
Fersken/Nektariner	0	10 161	10 161	0	9 861	9 861	0	8 807
Mango	0	5 646	5 646	0	5 140	5 140	0	6 116
Ananas	0	6 444	6 444	0	5 744	5 744	0	5 231
Plommer	1 174	4 027	5 201	1195	4 289	5 484	1 215	4 024
Kiwi	0	4 474	4 474	0	4 595	4 595	0	4 728
Kirsebær/Moreller	583	1 994	2 577	384	2 293	2 905	405	2 111
Grapefrukt	0	1 344	1 344	0	1 366	1 366	0	1 303
Annen frisk frukt	156	4 503	4 659	171	4 914	5 085	194	5 265
Sum frukt	9 859	331 568	341 427	7 281	331 487	338 996	9 678	333 558
Endring fra foregående år	10,7 %	1,4 %	1,7 %	-26,1 %	0,0 %	-0,7 %	32,9 %	0,6 %
Kg. frukt pr. cap. pr. år			66,46			65,32		
BÆR	2014	2014	2014	2015	2015	2015	2016	2016
Jordbær	4 682	10 797	15 479	5 830	10 571	16 401	4 604	10 359
Blåbær og andre bær *	0	4 875	4 875	0	4 185	4 185	0	4 426
Bringebær	936	1 384	2 320	1 433	1 332	2 765	1 138	1 345
Sum Bær	5 618	17 057	22 674	7 263	16 088	23 351	5 742	16 131
Endring fra foregående år				29,3 %	-5,7 %	3,0 %	-20,9 %	0,3 %
Kg. bær pr. cap. pr. år			4,41			4,50		
Sum frukt og bær	15 476	348 625	364 101	14 544	347 575	362 347	15 420	349 689
Sum frukt, grønnsaker og bær	143 560	476 827	620 387	150 032	476 627	626 888	154 504	481 710
Endring fra foregående år	9,0 %	0,3 %	2,2 %	4,5 %	0,0 %	1,0 %	3,0 %	1,1 %
Kg. frukt/bær og grønnsaker pr. cap.			120,76			120,79		
POTETER	2014	2014	2014	2015	2015	2015	2016	2016
Sum Poteter	62 610	40 694	103 610	63 632	39 505	103 344	66 240	40 394
Endring fra foregående år	1,1 %	-2,7 %	-0,5 %	1,6 %	-2,9 %	-0,3 %	4,1 %	2,3 %
Kg. Poteter pr. cap. pr. år			20,17			19,91		
TOTAL	2014	2014	2014	2015	2015	2015	2016	2016
Totalt antall tonn frukt, grønnsaker, bær og poteter (eksl. nøtter)	206 170	517 521	723 997	213 664	516 132	730 231	220 744	522 104
Endring fra foregående år	6,5 %	0,1 %	1,8 %	3,6 %	-0,3 %	0,9 %	3,3 %	1,2 %
Kg. F&G+poteter pr. cap. pr år			140,93			140,70		

*Gjelder fra første år med volumtall. ** = Tall fra norsk produsent

OG POTETER I NORGE. Kilder: SSB/LDir/GPS for norske tomater.

5 236 151			5 276 968			5 311 916				
Total	Norsk	Import	Total	Norsk	Import	Total				
2016	2017	2017	2017	2018	2018	2018	Endring i % 2017-2018	Gjennomsnittlig årlig endring pr. produkt fra 2009 til 2018 i %	Kg pr. capita pr. år i 2018	
42 458	35 952	5 069	41 021	29 950	8 199	38 149	-7,0 %	1,9 %	7,18	
36 770	13 242	23 631	36 873	12 443	24 872	37 315	1,2 %	2,0 %	7,02	
29 823	21 483	7 259	28 742	20 404	9 662	30 066	4,6 %	2,9 %	5,66	
26 042	17 634	8 270	25 904	16 414	9 557	25 971	0,3 %	2,9 %	4,89	
19 155	102	18 993	19 095	91	19 539	19 630	2,8 %	3,7 %	3,70	
12 846	12 047	717	12 764	12 213	71	12 284	-3,8 %	-0,4 %	2,31	
11 584	3 599	7 918	11 517	2 837	8 498	11 335	-1,6 %	2,5 %	2,13	
12 609	10 130	1 196	11 326	9 315	1 510	10 825	-4,4 %	-1,6 %	2,04	
11 120	5 896	5 307	11 203	4 366	5 263	9 629	-14,1 %	0,4 %	1,81	
7 777	0	7 703	7 703	0	7 722	7 722	0,2 %	3,5 %	1,45	
4 015	0	4 330	4 330	10	4 217	4 227	-2,4 %	38,7 %	0,80	
3 797	1 836	1 683	3 519	1 587	2 417	4 004	13,8 %	-3,3 %	0,75	
3 799	1 791	1 842	3 633	1 780	1 661	3 441	-5,3 %	-0,9 %	0,65	
3 007	300	2 604	2 904	343	2 748	3 090	6,4 %	5,5 %	0,58	
2 689	2 086	817	2 903	1 981	702	2 683	-7,6 %	8,7 %	0,51	
2 320	730	1 375	2 105	862	1 422	2 284	8,5 %	2,2 %	0,43	
1 462	452	991	1 443	551	979	1 530	6,0 %	5,6 %	0,29	
1 557	26	1 534	1 560	17	1 360	1 377	-11,8 %	0,9 %	0,26	
1 313	0	1 327	1 327	0	1 290	1 290	-2,8 %	2,9 %	0,24	
788	416	212	628	520	178	698	11,2 %	1,1 %	0,13	
676	304	230	534	376	318	694	30,0 %	8,3 %	0,13	
15 350	4 900	11 307	16 207	4 334	12 489	16 823	3,8 %	9,9 %	3,17	
14 166	4 857	9 147	14 004	4 553	8 888	13 441	-4,0 %	-1,5 %	2,53	
5 981	3 233	3 491	6 724	3 507	3 378	6 885	2,4 %	4,8 %	1,30	
271 104	141 016	126 953	267 969	128 454	136 941	265 395	-1,0 %	2,3 %	49,96	
2,5 %	1,4 %	-3,8 %	-1,2 %	-8,9 %	7,9 %	-1,0 %				
51,78			50,78			49,96	-1,6 %	1,2 %		
2016	2017	2017	2017	2018	2018	2018				
83 846	0	86 403	86 403	0	84 510	84 510	-2,2 %	0,4 %	15,91	
55 128	6 909	46 693	53 602	7 301	43 740	51 041	-4,8 %	-1,6 %	9,61	
38 560	0	35 112	35 112	0	32 506	32 506	-7,4 %	-1,6 %	6,12	
30 227	0	30 333	30 333	0	31 797	31 797	4,8 %	3,2 %	5,99	
30 917	0	31 494	31 494	0	29 572	29 572	-6,1 %	1,0 %	5,57	
25 097	0	25 400	25 400	0	26 109	26 109	2,8 %	-1,4 %	4,92	
17 477	159	17 422	17 581	454	17 141	17 595	0,1 %	-2,2 %	3,31	
12 411	0	12 421	12 421	0	12 778	12 778	2,9 %	13,6 %	2,41	
10 175	0	10 278	10 278	0	10 380	10 380	1,0 %	10,7 %	1,95	
8 807	0	9 973	9 973	0	8 933	8 933	-10,4 %	-1,6 %	1,68	
6 116	0	7 011	7 011	0	7 522	7 522	7,3 %	9,8 %	1,42	
5 231	0	5 350	5 350	0	5 183	5 183	-3,1 %	-2,6 %	0,98	
5 239	1 763	3 808	5 571	1 528	3 184	4 712	-15,4 %	1,8 %	0,89	
4 728	0	4 099	4 099	0	3 741	3 741	-8,7 %	-3,4 %	0,70	
2 602	447	1 960	2 407	668	2 020	2 688	11,7 %	7,9 %	0,51	
1 303	0	1 278	1 278	0	1 515	1 515	18,6 %	1,5 %	0,29	
5 459	139	5 888	6 027	112	5 798	5 910	-1,9 %	3,5 %	1,11	
343 322	9 417	334 923	344 340	10 063	326 429	336 492	-2,3 %	0,4 %	63,35	
1,3 %	-2,7 %	0,4 %	0,3 %	6,9 %	-2,5 %	-2,3 %				
65,57			65,25			63,35	-2,9 %	-0,7 %		
2016	2017	2017	2017	2018	2018	2018				
14 964	5 184	9 651	14 835	4 707	10 347	15 054	1,5 %	5,9 %	2,83	
4 426	0	5 177	5 177	0	4 600	4 600	-11,1 %	10,5 %	0,87	
2 483	1 413	1 345	2 758	850	1 289	2 139	-22,4 %	7,7 %	0,40	
21 873	6 597	16 173	22 770	5 557	16 237	21 794	-4,3 %	8,9 %	4,10	
-6,3 %	14,9 %	0,3 %	4,1 %	-15,8 %	0,4 %	-4,3 %				
4,18			4,31			4,10	-4,9 %	7,8 %		
365 195	16 014	351 096	367 110	15 620	342 666	358 286	-2,4 %	0,8 %	67,45	
636 300	157 030	478 049	635 079	144 074	479 607	623 681	-1,8 %	1,4 %	117,41	
1,5 %	1,6 %	-0,8 %	-0,2 %	-8,3 %	0,3 %	-1,8 %				
121,52			120,35			117,41	-2,4 %	0,3 %		
2016	2017	2017	2017	2018	2018	2018				
106 634	71 369	31 630	102 999	58 254	31 369	89 623	-13,0 %	-1,4 %	16,87	
3,2 %	7,7 %	-21,7 %	-3,4 %	-18,4 %	-0,8 %	-13,0 %				
20,36			19,52			16,87	-13,6 %	-3,2 %		
2016	2017	2017	2017	2018	2018	2018				
742 934	228 399	509 679	738 078	202 328	510 976	713 304	-3,4 %	1,0 %	134,28	
1,7 %										
141,89			139,87			134,28	-4,0 %	-0,2 %		

NØTTER OG TØRKET FRUKT

Folketall (gjennomsnitt for året), kilde SSB:	4 889 252	4 953 088	5 018 573	5 080 166	5 137 429	5 189 894	5 236 151	5 276 968	5 311 916	Endring i % 2017- 2018	Gjennomsnittlig årlig endring pr. produkt fra 2010 til 2018 i %	Kg pr. capita pr. år i 2018
	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total			
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018			
Nøtter	8 741	8 346	7 992	8 068	8 524	8 683	8 535	8 291	8 741	5,4 %	0,0 %	1,65
Tørket frukt, bær og blandinger med nøtter	2 457	2 491	2 163	2 447	2 031	1 794	1 689	1 942	1 589	-18,2 %	-5,3 %	0,30
Rosiner	4 426	4 017	3 921	3 746	4 111	3 868	3 749	4 187	4 179	-0,2 %	-0,7 %	0,79
Totalt nøtter, tørket frukt, bær og rosiner	15 624	14 854	14 076	14 261	14 666	14 345	13 972	14 420	14 509	0,6 %	-0,9 %	2,73
Endring fra foregående år		-4,9 %	-5,2 %	1,3 %	2,8 %	-2,2 %	-2,6 %	3,2 %	0,6 %			
Kg. nøtter, tørket frukt, bær og rosiner pr. cap. pr år	3,20	3,00	2,80	2,81	2,85	2,76	2,67	2,73	2,73	0,0 %	-1,9 %	

TOPP 40 IMPORTLAND

Friske frukt og grønnsaker i mengde (tonn) og verdi (1 000 kroner). Sortert etter verdi 2018.
Kilde SSB/FGS. Hentet fra kapitlene 08.01 - 08.10, 07.01 og 07.09 i den norske tolltariffen.

	2017 Mengde tonn	2017 Verdi (1 000 NOK)	2018 Mengde tonn	2018 Verdi (1 000 NOK)	Verdiendring fra 2017-2018	2018 Andel total mengde	2018 Andel total verdi
Spania	146 760	2 267 090	147 078	2 321 827	2,4 %	27,4 %	26,9 %
Nederland	47 547	959 382	52 023	1 066 445	11,2 %	9,7 %	12,3 %
Italia	46 328	667 424	39 030	613 573	-8,1 %	7,3 %	7,1 %
Sør-Afrika	19 861	404 448	22 765	494 259	22,2 %	4,2 %	5,7 %
Peru	9 685	389 596	11 234	416 623	6,9 %	2,1 %	4,8 %
U S A	7 514	375 589	6 646	366 573	-2,4 %	1,2 %	4,2 %
Marokko	8 198	306 611	6 523	283 434	-7,6 %	1,2 %	3,3 %
Costa Rica	42 669	277 365	41 509	263 294	-5,1 %	7,7 %	3,0 %
Polen	13 257	217 431	15 637	231 084	6,3 %	2,9 %	2,7 %
Chile	11 519	313 814	9 437	218 848	-30,3 %	1,8 %	2,5 %
Tyrkia	7 057	185 903	8 742	200 142	7,7 %	1,6 %	2,3 %
Ecuador	30 326	204 571	29 569	194 611	-4,9 %	5,5 %	2,3 %
Belgia	11 747	227 199	9 891	187 294	-17,6 %	1,8 %	2,2 %
Israel	14 980	183 050	17 332	185 583	1,4 %	3,2 %	2,1 %
Frankrike	16 348	170 772	16 121	157 816	-7,6 %	3,0 %	1,8 %
Brasil	9 415	157 093	9 120	151 151	-3,8 %	1,7 %	1,7 %
Vietnam	1 459	122 650	1 835	149 388	21,8 %	0,3 %	1,7 %
Colombia	13 999	111 098	15 774	140 385	26,4 %	2,9 %	1,6 %
Mexico	2 665	90 746	2 744	102 011	12,4 %	0,5 %	1,2 %
Danmark	16 479	65 793	30 740	101 279	53,9 %	5,7 %	1,2 %
Portugal	2 265	90 848	2 426	99 212	9,2 %	0,5 %	1,1 %
New Zealand	6 156	80 256	6 619	90 600	12,9 %	1,2 %	1,0 %
Argentina	3 251	51 301	3 732	59 425	15,8 %	0,7 %	0,7 %
India	1 781	56 127	1 815	59 001	5,1 %	0,3 %	0,7 %
Kina	2 488	59 388	2 370	53 159	-10,5 %	0,4 %	0,6 %
Dominikanske Republ.	4 427	55 341	3 681	47 314	-14,5 %	0,7 %	0,5 %
Thailand	727	43 192	779	46 755	8,2 %	0,1 %	0,5 %
Sverige	4 605	44 745	3 316	45 708	2,2 %	0,6 %	0,5 %
Egypt	2 838	49 850	3 273	44 856	-10,0 %	0,6 %	0,5 %
Kenya	975	36 206	1 198	42 766	18,1 %	0,2 %	0,5 %
Tyskland	1 641	24 886	4 381	32 287	29,7 %	0,8 %	0,4 %
Australia	374	9 171	169	31 001	238,0 %	0,0 %	0,4 %
Guatemala	699	41 988	559	28 827	-31,3 %	0,1 %	0,3 %
Storbritannia	3 304	23 195	3 644	24 816	7,0 %	0,7 %	0,3 %
Pakistan	676	17 772	868	21 869	23,1 %	0,2 %	0,3 %
Hellas	2 568	31 510	1 968	17 254	-45,2 %	0,4 %	0,2 %
Litauen	576	19 416	587	17 001	-12,4 %	0,1 %	0,2 %
Mosambik	147	11 827	180	14 567	23,2 %	0,0 %	0,2 %
Panama	2 090	13 017	1 738	10 427	-19,9 %	0,3 %	0,1 %
Kambodsja	139	8 754	133	8 055	-8,0 %	0,0 %	0,1 %
Sum	519 540	8 466 415	537 186	8 640 520	2,1 %	100,0 %	100,0 %

ANDEL NORSKE FRUKT, BÆR OG GRØNNSAKER I FORHOLD TIL IMPORT

Kilde: SSB/Ldir. Tall oppgitt i tonn

	2017			%andel norske varer 2017	2018			%andel norske varer 2018	Gjennomsnittlig årlig endring norske produkter fra 2009 til 2018 i %	Gjennomsnittlig årlig endring importerte produkter fra 2009 til 2018 i %	Endring i %-andel norske varer fra 2017 til 2018
	Norsk	Import	Total		Norsk	Import	Total				
GRØNNSAKER	2017	2017	2017		2018	2018	2018				
Gulrot	35 952	5 069	41 021	87,6 %	29 950	8 199	38 149	78,5 %	1,6 %	3,4 %	-9,1 %
Tomat	13 242	23 631	36 873	35,9 %	12 443	24 872	37 315	33,3 %	3,5 %	1,3 %	-2,6 %
Løk	21 483	7 259	28 742	74,7 %	20 404	9 662	30 066	67,9 %	2,0 %	4,9 %	-6,9 %
Agurk	17 634	8 270	25 904	68,1 %	16 414	9 557	25 971	63,2 %	2,0 %	4,6 %	-4,9 %
Paprika	102	18 993	19 095	0,5 %	91	19 539	19 630	0,5 %		3,7 %	-0,1 %
Kålrot	12 047	717	12 764	94,4 %	12 213	71	12 284	99,4 %	0,5 %	-25,7 %	5,0 %
Brokkoli	3 599	7 918	11 517	31,2 %	2 837	8 498	11 335	25,0 %	1,1 %	3,1 %	-6,2 %
Hodekål	10 130	1 196	11 326	89,4 %	9 315	1 510	10 825	86,0 %	-2,3 %	4,4 %	-3,4 %
Blomkål	5 896	5 307	11 203	52,6 %	4 366	5 263	9 629	45,3 %	-0,9 %	1,5 %	-7,3 %
Sjampinjong og annen sopp	0	7 703	7 703	0,0 %	0	7 722	7 722	0,0 %		3,5 %	0,0 %
Søtpotet **	0	4 330	4 330	0,0 %	10	4 217	4 227	0,2 %		38,7 %	0,2 %
Kinakål	1 836	1 683	3 519	52,2 %	1 587	2 417	4 004	39,6 %	-9,0 %	4,1 %	-12,5 %
Purre	1 791	1 842	3 633	49,3 %	1 780	1 661	3 441	51,7 %	-0,5 %	-1,3 %	2,4 %
Squash *	300	2 604	2 904	10,3 %	343	2 748	3 090	11,1 %	0,9 %	6,2 %	0,8 %
Selleri	2 086	817	2 903	71,9 %	1 981	702	2 683	73,8 %	11,2 %	3,7 %	2,0 %
Stilkselleri	730	1 375	2 105	34,7 %	862	1 422	2 284	37,7 %	2,2 %	2,2 %	3,1 %
Vårløk	452	991	1 443	31,3 %	551	979	1 530	36,0 %	6,9 %	5,0 %	4,7 %
Asparges	26	1 534	1 560	1,7 %	17	1 360	1 377	1,2 %	4,3 %	0,9 %	-0,5 %
Hvitløk	0	1 327	1 327	0,0 %	0	1 290	1 290	0,0 %		2,9 %	0,0 %
Rosenkål	416	212	628	66,2 %	520	178	698	74,5 %	-1,2 %	14,7 %	8,2 %
Rødkål	304	230	534	56,9 %	376	318	694	54,1 %	4,1 %	16,7 %	-2,8 %
Andre friske grønns.	4 900	11 307	16 207	30,2 %	4 334	12 489	16 823	25,8 %	17,1 %	8,2 %	-4,5 %
Isbergsalat, issalat	4 857	9 147	14 004	34,7 %	4 553	8 888	13 441	33,9 %	-2,3 %	-1,0 %	-0,8 %
Annen salat	3 233	3 491	6 724	48,1 %	3 507	3 378	6 885	50,9 %	3,3 %	6,7 %	2,9 %
Sum grønnsaker	141 016	126 953	267 969	52,6 %	128 454	136 941	265 395	48,4 %	1,3 %	3,4 %	-4,2 %
POTETER	2017	2017	2017		2018	2018	2018				
Friske poteter	71 369	31 630	102 999	69,3 %	58 254	31 369	89 623	65,0 %	-3,9 %	6,3 %	-4,3 %
FRUKT	2017	2017	2017		2018	2018	2018				
Bananer	0	86 403	86 403		0	84 510	84 510			0,4 %	
Epler	6 909	46 693	53 602	12,9 %	7 301	43 740	51 041	14,3 %	0,7 %	-1,9 %	1,4 %
Appelsiner	0	35 112	35 112		0	32 506	32 506			-1,6 %	
Meloner	0	30 333	30 333		0	31 797	31 797			3,2 %	
Klementiner/Mandariner	0	31 494	31 494		0	29 572	29 572			1,0 %	
Druer	0	25 400	25 400		0	26 109	26 109			-1,4 %	
Pærer	159	17 422	17 581	0,9 %	454	17 141	17 595	2,6 %	6,1 %	-2,4 %	1,7 %
Avokado	0	12 421	12 421		0	12 778	12 778			13,6 %	
Sitroner/Lime	0	10 278	10 278		0	10 380	10 380			10,7 %	
Fersken/Nektariner	0	9 973	9 973		0	8 933	8 933			-1,6 %	
Mango	0	7 011	7 011		0	7 522	7 522			9,8 %	
Ananas	0	5 350	5 350		0	5 183	5 183			-2,6 %	
Plommer	1 763	3 808	5 571	31,6 %	1 528	3 184	4 712	32,4 %	4,2 %	0,8 %	0,8 %
Kiwi	0	4 099	4 099		0	3 741	3 741			-3,4 %	
Kirsebær/Moreller	447	1 960	2 407	18,6 %	668	2 020	2 688	24,9 %	3,8 %	9,7 %	6,3 %
Grapefrukt	0	1 278	1 278		0	1 515	1 515			1,5 %	
Annen frisk frukt	139	5 888	6 027	2,3 %	112	5 798	5 910	1,9 %	0,6 %	3,5 %	-0,4 %
Sum frukt	9 417	334 923	344 340	2,7 %	10 063	326 429	336 492	3,0 %	1,5 %	0,4 %	0,3 %
BÆR	2017	2017	2017		2018	2018	2018				
Jordbær	5 184	9 651	14 835	34,9 %	4 707	10 347	15 054	31,3 %	2,1 %	8,2 %	-3,7 %
Blåbær og andre bær	0	5 177	5 177		0	4 600	4 600			6,9 %	
Bringebær	1 413	1 345	2 758	51,2 %	850	1 289	2 139	39,7 %	-0,3 %	21,6 %	-11,5 %
Sum Bær	6 597	16 173	22 770	29,0 %	5 557	16 237	21 794	25,5 %	1,7 %	8,4 %	-3,5 %
Totalt antall tonn frukt, grønnsaker, bær og poteter (eksl. nøtter)	228 399	509 679	738 078	30,9 %	202 328	510 976	713 304	28,4 %	-0,5 %	1,6 %	-2,6 %

* = Gjelder fra første år med volumtall

** = Tall fra norsk produsent

VERDITALL

Salg i norsk dagligvare

Norske dagligvarebutikker omsatte frukt, bær, poteter og grønnsaker for 19,4 milliarder kroner i 2018, en økning på 1 % sammenliknet med 2017.

Grønnsaker omsatte for 9,7 milliarder kroner, økte med 2,7 % og bidro dermed mest med økningen totalt. Frukt og poteter fikk en omsetning i verdi som var ganske lik året før. Frukt omsatte for 6,7 milliarder kroner som innebar en liten økning på 0,2 %, mens

poteter omsatte for 1,4 milliarder kroner.

Bær fikk den største nedgangen i verdi. Det ble omsatt bær for noe under 1,6 milliarder kroner og en nedgang på 5,2 %.

Tomat utgjør det største segmentet innen grønnsaker med en omsetning på 1,6 milliarder kroner. Men det ble agurk som fikk den klart største økningen av grønnsakene med 11,5 % og en

verdiøkning på mer enn 100 000 millioner kroner. Agurk omsatte dermed for første gang for over en milliard kroner.

Banan og sitrusfrukter samlet fikk en svært lik omsetning i verdi på noe over 1,4 milliarder kroner hver. For banan ble det imidlertid en nedgang på 4,4 %, mens sitrusfruktene økte med 1,5 % i verdi.

TOTAL GRØNNSAKER, FRUKT, BÆR OG POTETER

	Verdiandel	Salg i verdi (1 000 NOK)	Endring i % fra 2017 til 2018
Total grønnsaker, poteter, frukt og bær	100,0 %	19 417 370	0,9 %
Grønnsaker ekskl. poteter	49,9 %	9 695 774	2,7 %
Poteter	7,3 %	1 424 465	-0,1 %
Frukt	34,6 %	6 720 472	0,2 %
Bær	8,1 %	1 576 660	-5,2 %

Merkede produkter

Den største økningen finner vi på GTIN-merkede grønnsaker med en økning på 4,4 % i verdi og en økning

i andel på 1 %. Og den største nedgangen ble på GTIN-merkede bær som fikk en nedgang på hele 9,2 % i verdi

og en reduksjon i andel på 2,8 %.

	SEGMENTANDEL		% POENGS ENDRING	VERDI UT AV BUTIKK		UTVIKLING FRA 2017 TIL 2018
	2017	2018		2017	2018	
Grønnsaker eks poteter GTIN/EAN kodet	63,4 %	64,4 %	1,0 %	5 986 783	6 247 268	4,4 %
Grønnsaker eks poteter PLU kodet	36,6 %	35,6 %	-1,0 %	3 455 422	3 448 513	-0,2 %
Poteter GTIN/EAN kodet	65,3 %	64,8 %	-0,4 %	930 233	923 295	-0,7 %
Poteter PLU kodet	34,7 %	35,2 %	0,4 %	495 221	501 171	1,2 %
Frukt GTIN/EAN kodet	27,3 %	27,0 %	-0,3 %	1 833 958	1 815 179	-1,0 %
Frukt PLU kodet	72,7 %	73,0 %	0,3 %	4 874 452	4 905 296	0,6 %
Bær GTIN/EAN kodet	66,1 %	63,3 %	-2,8 %	1 099 412	998 019	-9,2 %
Bær PLU kodet	33,9 %	36,7 %	2,8 %	564 440	578 642	2,5 %

GRØNNSAKER

Denne tabellen viser verdiandel og salg pr. varegruppe, samt endringer fra 2017 til 2018. Tallene er inkl. 15 % mva, og er oppgitt i 1000 NOK.

Kilde: Nielsen Scan*Track Dagligvare Helår 2018.

Grønnsaker totalt, Eks. Poteter	Verdiandel	Salg i verdi (1 000 NOK)	Endring i % fra 2017 til 2018
Grønnsaker	100,0	9 695 774	2,7
Grønnsaksfrukter	45,5	4 412 415	3,8
Salat- og bladgrønnsaker	15,1	1 464 594	7,7
Rotvekster	12,2	1 184 099	-0,4
Løk- og purrevekster	9,9	961 719	5,2
Kålvekster	9,1	880 788	-2,3
Urter friske	2,3	226 019	0,7
Sopp	2,2	209 200	-2,9
Stengelvekster	1,8	177 352	-2,4
Frø- og belgvekster	1,5	146 151	-13,2
Grønnsaker øvrig	0,3	33 437	-8,8
Grønnsaksfrukter	100,0	4 412 415	3,8
Tomat	36,6	1 615 323	0,9
Agurk	23,8	1 049 601	11,5
Avokado	18,6	820 258	3,6
Paprika	16,7	738 019	1,3
Chili	1,7	75 942	-9,2
Squash	1,5	64 517	-6,9
Aubergine	0,4	19 786	2,4
Grønnsaksfrukter øvrige	0,7	28 864	95,3
Artisjokk	0,0	106	-71,6
Kålvekster	100,0	880 788	-2,3
Brokkoli	33,0	290 335	-4,5
Blomkål	24,3	214 273	-2,0
Hodekål	14,6	128 158	-2,4
Kålrot	14,9	131 032	-2,9
Kinakål	6,5	57 668	-2,3
Rosenkål	3,6	31 342	-2,9
Kålvekster øvrige	3,2	27 981	29,1
Salat- og bladgrønnsaker	100,0	1 464 594	7,7
Isbergsalat	25,6	374 963	-0,4
Crispi/Vestfold	20,2	295 140	8,1
Salat- og bladgrønnsaker øvrige	11,5	168 453	16,4
Salatblanding	12,8	186 999	20,3
Ruccula salat	11,5	168 624	13,8
Hjertesalat	7,9	116 157	0,4
Spinat	6,7	97 890	11,7
Romano	3,0	43 917	3,2
Rapidsalat	0,5	6 720	-30,0
Lollosalat	0,3	4 542	-19,5
Frise	0,1	857	6,1
Riviera	0,0	90	-53,1
Ekebladsalat	0,0	243	-20,7

Grønnsaker totalt, Eks. Poteter	Verdiandel	Salg i verdi (1 000 NOK)	Endring i % fra 2017 til 2018
Løk- og purrevekster	100,0	961 719	5,2
Kepaløk gul	38,8	372 903	-1,6
Kepaløk rød	18,2	174 824	8,3
Vårløk	13,9	133 876	11,5
Hvitløk	8,4	80 749	-2,3
Purre	8,7	83 474	4,1
Sjalottløk	5,8	55 852	4,3
Løk- og purrevekster øvrige	6,2	60 041	61,1
Rotvekster	100,0	1 184 099	-0,4
Gulrot	72,6	859 716	1,0
Sellerirot	7,2	85 077	3,1
Søtpotet	5,9	69 897	-13,2
Ingefærrot	3,3	39 333	3,4
Persillerot	2,5	29 798	1,1
Reddik	2,3	27 700	7,1
Rotvekster øvrige	1,9	22 511	-16,9
Rødbeter	1,8	21 189	-5,8
Pastinakk	1,3	15 581	4,6
Neper	1,1	13 297	-18,6
Frø- og belgvekster	100,0	146 151	-13,2
Sukkerert	78,5	114 786	-14,4
Spire	11,4	16 705	36,1
Bønner	7,0	10 210	-41,2
Mais	3,0	4 421	-2,3
Frø- og belgvekster øvrige	0,0	30	-62,6
Urter friske	100,0	226 019	0,7
Basillikum	20,2	45 634	-3,0
Koriander	15,2	34 423	-19,9
Kruspersille	13,6	30 746	-3,5
Dill	11,7	26 494	0,6
Oregano	9,2	20 795	157,3
Timian	5,9	13 418	0,0
Bladpersille	5,9	13 340	-0,6
Urter øvrige	4,7	10 715	54,2
Rosmarin	4,5	10 074	-2,3
Mynte	3,6	8 116	6,1
Sitronmelisse	3,0	6 802	-1,9
Gressløk	2,4	5 463	-42,4
SOPP	100,0	209 200	-2,9
Sjampinjong	82,1	171 817	-3,0
Aromasopp	8,1	16 982	9,0
Kantarell	6,8	14 223	-15,6
Sopp øvrige	1,5	3 234	7,4
Østersopp	1,4	2 944	-1,1
Stengelvekster	100,0	177 352	-2,4
Asparges	57,7	102 261	-4,2
Stangselleri	33,4	59 255	1,2
Fennikel	7,8	13 866	-3,6
Stengelvekster øvrige	1,1	1 971	-2,3

ANDEL AV TOTAL DAGLIGVARE

Denne tabellen viser andelen grønnsaker, poteter og frukt av total dagligvareomsetning ex. mva, salg i verdi oppgitt i mill NOK. Populasjon er hentet fra Statisk Sentralbyrå. Kilde: Nielsen Scan*Track Dagligvare 2018 og Dagligvare rapporten 2019

DISTRIKTER (Nielsen)	Omsetning total dagligvare	Grønnsaker og poteter totalt	Frukt og bær	Total frukt/ bær/ grønnsaker/ poteter	F&G andel av total dagligvare	Andel frukt og bær	Andel grønnsaker og poteter	Populasjon	Per capita i kr.
Norge totalt DVH	176 065	11 121	8 297	19 418	11,0 %	4,7 %	6,3 %	5 311 916	3 656
Oslo DVH	18 940	1 316	951	2 267	12,0 %	5,0 %	6,9 %	677 270	3 348
Østre Østland DVH	39 465	2 528	1 897	4 425	11,2 %	4,8 %	6,4 %	1 302 404	3 397
Vestre Østland DVH	34 814	2 191	1 665	3 856	11,1 %	4,8 %	6,3 %	1 010 380	3 816
Vest Norge DVH	38 582	2 456	1 888	4 344	11,3 %	4,9 %	6,4 %	1 108 109	3 920
Midt Norge DVH	25 888	1 513	1 123	2 636	10,2 %	4,3 %	5,8 %	727 526	3 624
Nord Norge DVH	18 376	1 118	773	1 890	10,3 %	4,2 %	6,1 %	486 227	3 888

FRYSTE GRØNNSAKER OG POTETER

Denne tabellen viser utviklingen for frysede grønnsaker og poteter. Tall for verdi og volum. Kilde: Nielsen ScanTrack. Dagligvare Norge helår 2017 og 2018.

	Salg i verdi (1 000 NOK)		Endring i % verdi		Salg i volum (tonn)		Endring i % volum	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Dypfrysede grønnsaker og poteter	981 283	1 053 854	7,4	7,4	27 941	29 037	4,5	3,9
Dypfrysede grønnsaker	611 657	642 589	10,6	5,1	17 402	17 618	4,4	1,2
Dypfrysede poteter	369 626	411 265	2,5	11,3	10 540	11 419	4,6	8,3

MATSVINN

Det ble 23 juni 2017 inngått en bransjeavtale mellom Regjeringen ved fem departementer og matbransjen ved 12 bransjeorganisasjoner med mål om å redusere mengden matsvinn i Norge, målt i kg/innbygger, med 20 % innen 2020, 30 % innen 2025 og 50 % innen 2030. En stor andel av matsvinnet kommer fra husholdningene. Det står i avtalen at reduksjon av matsvinn vil bli målt fra og med 2015.

I forbindelse med denne avtalen ble det også endelig fastsatt en ny definisjon av matsvinn i Norge: "Matsvinn omfatter alle nyttbare deler av mat produsert for mennesker, men som enten kastes eller tas ut av matkjeden til andre formål enn menneskeføde, fra tidspunktet når dyr og planter er slaktet eller høstet." Som følge av denne definisjonen regnes som matsvinn når nyttbare deler av mat produsert for mennesker ender opp som dyrefôr, biogass/gjødsel eller til forbrenning, etter høste/slaktetids-punktet.

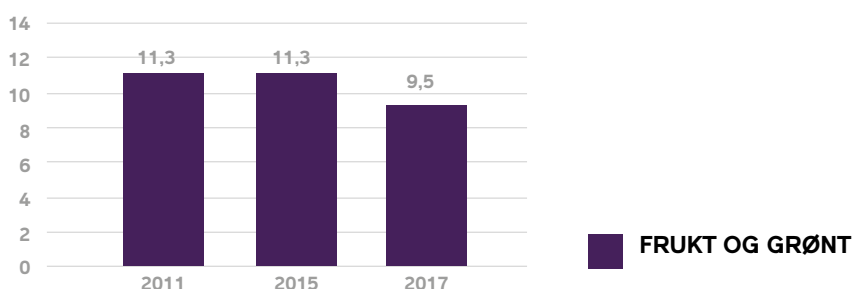
Østfoldforskning deltok i et prosjekt som gjennomførte plukkanalyser for beregning av matsvinn i 2010 og 2015, men beregningene baserte seg på noen få plukkanalyser med andelen matsvinn av totalt matavfall. Kun to regioner, Fredrikstad og Hallingdal, hadde detaljerte analyser av sammen-setning av matsvinnet. De nasjonale beregningene fra den gangen er derfor beheftet med usikkerhet fordi det er få prøver analysert og de er ikke nødvendigvis representative for hele landet. Ny nasjonal beregning fra 2016 baserer seg på et vesentlig mer omfattende tallmaterieell og med et vesentlig større antall plukkanalyser.

Det er flere kommuner som har gjennomført detaljerte analyser av matsvinn i 2017 sammenliknet med tidligere år. Dette er med på å gi et viktig bidrag til et nytt og bedre nasjonalt beregningsgrunnlag.

Tabellen nedenfor viser resultater for matsvinn i årene 2011, 2015 og 2017 for frukt og grønt. For 2017 ser vi at matsvinnet for frukt og grønnsaker i gjennomsnitt er beregnet til 9,5 kg per capita. Da resultatene fra 2017 bygger på et betydelig større utvalg husholdninger er det mer riktige tall sammenliknet med 2011- og 2015-tallene. Derfor kan vi heller ikke bruke tallene til å si noe om utviklingen fra 2015 til 2017.

Østfoldforskning gjennomførte forbrukerstudier med et utvalg av 1000 respondenter, representativt for norske forbrukere årlig fra 2010 til 2015 og i 2017. Når det gjelder andelen som mener de har redusert egen matkasing siste år, var det 42 % som oppgav dette i 2017 mot 36 % for hele perioden 2010-2015. Samlet sett indikerer resultater fra plukkanalyser og forbrukerstudier at matsvinnet blant norske forbrukere gikk ned i perioden 2015 til 2017. Med det store fokus på matsvinn er det trolig at trenden med redusert matsvinn også fortsatte i 2018.

BEREGNET MATSVINN, KG PER INNBYGGER I NORGE, FRUKT OG GRØNT

ØSTFOLDSFORSKING: Forbrukerstudiene bygger på et utvalg av 1 000 respondenter, representative for norske forbrukere. Studiene er gjennomført årlig fra 2010 til 2015 og i 2017. Studiene omhandler hva forbrukerne har kastet av mat, årsak til at maten ble kastet, samt en rekke spørsmål omkring adferd og holdninger knyttet til planlegging, innkjøp, måltider, emballering og datomerking mm.

KILDER

Østfoldforskning, Matsvinn i Norge 2010-2015
Østfoldforskning/Matvett, Matsvinn i Norge, rapportering av nøkkeltall 2016
Avfall Norge, Nasjonal beregning av mengde matsvinn på forbrukerleddet, 31.1.2018

KOSTRÅDENE

Helsedirektoratets kostråd* er basert på vitenskap og har relativt høy kjennskap i befolkningen. I 2018 er det færre «spesialdietter», og trenden peker mot at det som skal til er det enkle, spis variert, passe mye og mest grønt.

SPIS MINST 5 PORSJONER GRØNNSAKER, FRUKT OG BÆR HVER DAG

- En porsjon tilsvarer 100 gram, og kan for eksempel være en liten bolle med salat, en gulrot eller en middels stor frukt.
- Du kan bruke friske, hermetiske, fryste og varmebehandlede grønnsaker, frukt og bær. Halvparten av «5 om dagen» bør være grønnsaker.
- Varier mellom ulike typer grønnsaker og frukt. Bruk gjerne tomater, løk, purre og hvitløk. La grønnsaker og frukt inngå i alle dagens måltider. Velg ulike farger.

POTETER ER EN GOD KARBOHYDRATKILDE

- Poteter er ikke inkludert i «5 om dagen», men hører med i et variert kosthold. Poteter inneholder mer kostfiber, vitaminer og mineraler enn vanlig ris og pasta.
- Det er også anbefalt å bytte fine kornprodukter med grove.

FETT OG PROTEINKILDER

- Belgvekster som bønner, linser, frø, krydder og urter inngår heller ikke i «5 om dagen». Disse har ofte et høyt innhold av næringsstoffer og hører med i et variert kosthold.
- Spis gjerne en liten håndfull usaltede nøtter om dagen.
- Fisk til middag to til tre ganger i uken.

GOD SMAK MED HELE REGNBUE

OFG oppfordrer forbrukerne til å velge frukt, bær og grønnsaker med ulike farger gjennom dagen.

På frukt.no er det lagt ut tips og ideer til fargerike retter, for eksempel: bær på frokostblandingen eller revet frukt i kjøleskapsgrøten til frokost. Gulrotstaver, agurk og tomat sammen med brødkivene i matboksen. Spagettisaus med litt mindre kjøtt og litt mer grønnsaker til middag, eller ventegrønnsaker før middagen er klar. Smoothie eller et fat med oppskåret frukt til kveldskos eller leksemat.

* Kilde: Nasjonalt råd for ernæring, 2011

OM DEN NORSKE PRODUKSJONSSESONGEN 2018

(utdrag fra Markedsrapporten, Landbruksdirektoratet)

Markedet for frukt og grønnsaker skiller seg på mange måter fra øvrige markeder i norsk jordbruks- og matproduksjon. Det er den sektoren i landbruket som har størst importkonkurranse, og det foreligger ingen form for mottaks- eller forsyningsplikt, tilsvarende det som finnes for kjøtt, melk og korn. Verdikjeden har i tillegg få virkemidler til å regulere markedet. På tross av produksjonsplanlegging kan værforhold bidra til at tilførslene med få dagers mellomrom veksler mellom mangel på produkter og deretter overskudd.

VEKSTHUSGRØNNSAKER MED ULIK SKJEBNE

Sesongen 2018 for **agurker** skilte seg betydelig fra året før, både med hensyn til produksjon og etterspørsel. Fra sesongstart om våren var avlingene lavere enn prognosert pga. kulde og høye strømmregninger. Deretter fulgte sommervarme og et høyt salg. Den lange varmeperioden tærte etter hvert på plantene og reduserte produksjonen. Det samme gjorde begrensede tilførsler av CO₂ hos noen produsenter. Kvaliteten på agurkene var gjennomgående meget bra, og interessen var stor frem til sesongslutt. Kombinasjonen av høy etterspørsel og lavere produksjon førte til underdekning i markedet mye av sesongen. Suppleringsimport pågikk parallelt. Norske priser var høyere enn normalt, blant annet på grunn av knapphet og høye priser i Europa. Dette dempet importkonkurransen. Norske produsenter måtte imidlertid tåle en periode med lavere oppgjørpriser om høsten for å møte lave importpriser, på tross av at norske tilførsler var for små.

Hovedsesongen for **tomater** startet en uke senere enn året før. Sortene som ble plantet denne sesongen hadde mindre avling og bedre kvalitet enn de produsentene brukte før. Tanken var at betalingsviljen ville øke, men resultatet viste det motsatte. Det var rikelig med importtomater å se i butikkene, på tross av god kvalitet på de norske tomatene og til dels store tilførsler i løpet av varmeperioden i mai-juni.

Tendenser til lageroppbygging av tomater holdt prisene nede. Omsetningen var god i perioder, men mye av vekstsesongen var preget av en overskuddssituasjon med et sviktende salg, tidvis svært lave priser og konkurranse med importerte varer. Først når produksjonen gikk ned utpå høsten, og det samme skjedde i Europa, ble det for lite tomater i markedet. Det ble behov for suppleringsimport, og prisene økte. Norske tomater ble i noen tilfeller høstet for grønne, for å dekke tilførslene i denne perioden.

NORSKE GRØNNSAKER FIKK EN KNEKK I VARMEN

Med unntak av gulrot var norske lagringsgrønnsaker i salg til oppstart av ny sesong. Senere ble varmt vær en utfordring for de fleste grønnsakene dette året, enten fordi høstklar avling ble for liten, eller fordi salget avtok. Langvarig tørke førte også til usikkerhet om den fremtidige kvaliteten på grønnsakene. I Trøndelag måtte noen grønnsaker tåle tørke, så flom, og deretter frost, før de endelig kunne bli høstet. Nivået på avlingsskade ble betydelig. Verst gikk det ut over gul og rød løk, som ble utsatt for mye og langvarig høstregn etter tørken. Lagerbeholdningene ble redusert med rundt 70 prosent sammenlignet med 2017.

NEGATIV PÅVIRKNING PÅ ISBERG AV STERK VARME

Normalt er salater ferdigutviklet til ulike tider i ulike regioner om våren. I 2018 var det ingen produsenter som høstet spesielt tidlig, men til gjengjeld ble isbergssalat i mange dyrkingsområder ferdig samtidig. Det ble raskt markedsdekning. Etter hvert som høye temperaturer og tørt vær dominerte, dukket det opp kvalitetsutfordringer som normalt viser seg senere på sommeren. Produksjonen ble etter hvert så lav at noen markedsaktører hadde vanskelig for å sikre sine tilførsler. Kvalitetsutfordringer, stor utsortering, knappe tilførsler og behov for suppleringsimport til industri vedvarte utover hele sommeren. I de seneste dyrkingsområdene på Vestlandet

regnet det uavbrutt i ukevis, slik at innhøsting ble hindret. Kort tid før sesongslutt var det imidlertid markedsdekning, som følge av lavere salg.

STRESSMODNING, AVLINGSSKADE OG SMÅ LAGERBEHOLDNINGER AV LØK

Lagringssesongen for **gul kepaløk** avsluttet noe tidligere enn normalt, noe som fremskyndet behovet for suppleringsimport. Det var likevel fortsatt noe lagringsvare igjen i markedet da ny bunteløk ble høstet i slutten av juni 2018, slik den pleier.

Det ble omsatt utenlandsk tørket løk inntil ny norsk tørket løk kom på markedet i begynnelsen av august. Uker med svært høye temperaturer i norske dyrkingsområder reduserte avlingene og økte andelen av små løk betydelig, på tross av vanning. Paradoksalt nok bidro også våte forhold i nord og vest til at tilførslene av løk ble knappe utover høsten. Høste- og tørkeforholdene i Trøndelag var lenge så krevende at en del løk måtte tas inn rett før frostens frembrudd, uavhengig av om den var tørr eller ikke. Lagringskvaliteten var dermed usikker.

Nye produktspesifikasjoner fra markedsaktørene bidro til at mest mulig av avlingen kunne bli utnyttet i konsummarkedet, og salget var godt for alle størrelsesarteringer. Løk var en av kulturene som ble hardest rammet av tørken. Avlingene ble mer enn 50 prosent mindre enn normalt, og for enkelte produsenter mye mindre enn dette. Suppleringsimport startet tidlig og var dyrere enn normalt. Mangel på løk i store deler av Europa presset opp prisen i Norge og på verdensmarkedet.

Vårløk hadde en god sesong. Fra juni dominerte en stabil markedsituasjon med godt salg og ekstra fin kvalitet, inntil mildværet i Sør-Norge tok slutt sent i november, og sesongen var over. Prisen holdt seg høyere enn normalt, noe som bidro til å kompensere for kostnader ved vanning

Purre fikk raskt markedsdekning og hadde fin kvalitet fra starten av sesongen i juli. Salget var stort sett bra, men noe tregere i august. Purren hadde

god vekst i varmen, når den ble vannet. Tidvis førte dette til at en del altfor store purreløk var i omsetning i konsummarkedet. Kvaliteten liknet den som etterspørres i storhusholdningsmarkedet eller industrien.

For **kålvekstene** var vekstsesongen 2018 preget av variasjoner i tilførsler, etterspørsel og kvalitet, og følgelig store svingninger i markedsbalansen. Valg av sorter ble svært ulikt påvirket av de spesielle sydlandske værforholdene i Sør-Norge.

I 2018 startet sesongen for hodekål så raskt at det ble krevende å høste fort nok til at kvaliteten holdt mål. Noe kål vokste i stykker eller sprakk. Parallelt med norsk nykål ble det solgt lagringskål og importert nykål. Samtidig stagnerte salget av kål i varmen, og det ble lageropphopning. Tørke og angrep av kålmøll reduserte etter hvert kålavlningene, noe man fryktet at ville skape mangel senere i året.

Blomkål hadde en tidlig sesongstart. Mye høsteklar norsk vare ble tilgjengelig, samtidig som kostbar importert blomkål skulle selges ut. Sammen med et tregt salg i sommervarmen skapte dette et marked i ubalanse, og prisen ble halvert. Senere snudde situasjonen til små tilførsler og dårlig kvalitet. Gjennom sommeren var det raske skiftninger mellom store og små leveranser og varierende etterspørsel, som var i utakt med hverandre. Høsten var preget av små tilførsler i både Norge og Europa, slik at prisen holdt seg på et høyt nivå i flere måneder. Norsk blomkål hadde på dette tidspunktet god kvalitet, men i likhet med hodekål var åkrene ujevne og måtte plukkes over mange ganger. Selv om salget var jevnt og markedsbalansen bedre de siste ukene før sesongslutt sent i november, var en prisnedgang nødvendig for å tilpasse seg billig import fra Spania.

Brokkoli opplevde betydelige kvalitetsutfordringer, knappe tilførsler og ubalanse i markedet. Suppleringsimport til rimelige priser skapte hard konkurranse for norsk brokkoli, og bidro til å holde norsk prisnivå nede. Senere tok produksjonen og etterspørselen seg opp, og kvaliteten ble bra. Dette hadde sammen-

heng med at enkelte sene sorter tålte varmen bedre enn de tidlige sortene.

SALGSNEDGANG FOR POTETER, MEN GREIE AVLINGER I SUM

I juni 2018 kom norske ferske poteter inn i markedet, etter en lengre periode med svært liten tilgang på norske lagringspoteter og et dårlig utvalg av sorter. Parallelt ble utenlandske nypoteter omsatt fra tidlig i april. Det ble solgt lite norske poteter på sommeren, som bidro til senere innhøsting av tidligpotetene. For markedet var dette greit, i lys av at avlingsprognosene for høsten så dårlige ut.

Da det viste seg at en høyere andel av avlingen enn normalt besto av små knoller, endret grøntbransjen størrelseskravene til konsumpoteter for å utnytte mest mulig av avlingen. I september ble det klart at avlingene på landsbasis kunne bli høyere enn året før, og at størrelsen på knollene også var overraskende store i enkelte distrikt. Vanning hadde bidratt positivt. Store nedbørsmengder hindret imidlertid innhøstingen av poteter utover høsten, spesielt i Rogaland og Trøndelag. Mengden med poteter som ble lagt på lager overskred dermed ikke nivået til de to foregående årene.

Matkvaliteten var jevnt over lavere enn i 2017 og variasjonen større enn tidligere år. Kvalitetsmessige utfordringer var primært vekstrelaterte, som skurv, sprekker og krakelering. På tross av dette var det mer poteter på lager ved årsskiftet enn på samme tid året før. Dette skyldtes blant annet at omsetningen gikk ned i andre halvår, sammenliknet med samme periode i 2017. På årsbasis utgjorde nedgangen for vanlige konsumpoteter nær 20 prosent fra 2017. For mandelpoteter bidro større avlinger og lavere omsetning til betydelig større lagerbeholdninger enn ett år tidligere. Salgsnedgangen var på over 10 prosent for siste halvår og for året sett under ett. Omsetningen av småpoteter viste en vekst på over 25 prosent andre halvår 2018, og lagerbeholdningene var betydelig større enn året før. Denne salgsøkningen kompenseres ikke for nedgangen i forbruk av vanlige poteter og mandelpoteter.

Design og produksjon: Whitzen & Jensen Foto: Opplysningskontoret for frukt og grønt og Stock